

© 2024 Ipsos. All rights reserved. Contains Ipsos' Confidential, Trade Secret and Proprietary Information.

The contents of this document constitute the sole and exclusive property of Ipsos Insight LLC. ("Ipsos") and may not be used in any manner without the prior written consent of Ipsos. Ipsos retains all rights, title and interest in or to any of Ipsos' trademarks, technologies, norms, models, proprietary methodologies and analyses, including, without limitation, algorithms, techniques, databases, computer programs and software, used, created or developed by Ipsos in connection with Ipsos' preparation of this document. No license under any copyright is hereby granted or implied.

Istraživački izvještaj

Percepcija javnosti o demografskim promjenama i izazovima modernog roditeljstva u Hrvatskoj

Pripremljeno za: Roditelji u akciji
Pripremio: Ipsos d.o.o.
Datum: 12. 12. 2024.

Projekt **Tematskih sustavnih podrški u području Moderni izazovi roditeljstva i demografija** udruga Roda provodi uz financijsku podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Sadržaj

1. UVOD.....	3
2. SAŽETAK.....	3
3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	5

1. UVOD

U sklopu projekta Tematskih sustavnih podrški u području „Moderni izazovi roditeljstva i demografija“, koji udruga Roda provodi uz financijsku podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, za potrebe udruge Roda i navedenog projekta, agencija Ipsos provela je istraživanje javnog mnijenja.

Cilj istraživanja bio je ispitati stavove građana o promjenama u demografiji i izazovima s kojima se susreću roditelji u Hrvatskoj danas.

Istraživanje je realizirano metodom osobnog intervjua u kućanstvima, kao dio Ipsos omnibus istraživanja. Uzorak je nacionalno reprezentativan, a obuhvaća 1000 osoba s područja cijele Republike Hrvatske, odabranih slučajnim odabirom. Prikupljanje podataka trajalo je od 1. do 25. listopada 2024. godine. Omnibus istraživanje provodi se na uzorku osoba starih 16 i više godina, a rezultati su obrađeni na uzorku od 980 punoljetnih ispitanika. Unutar tog uzorka, u istraživanju je sudjelovalo i 211 roditelja kod kojih je stavljen dodatni fokusom na roditeljske teme kako bi se bolje razumjeli specifični izazovi roditelja.

2. SAŽETAK

- Većina ispitanika u Hrvatskoj izražava zabrinutost zbog demografskih trendova, s više od 82% onih koji pokazuju barem neku razinu zabrinutosti. Najviše zabrinutih nalazi se među osobama u dobi od 45 do 59 godina, gdje je čak 88% njih u nekoj mjeri zabrinuto. Generacija Z pokazuje najmanju zabrinutost, s 23% njih koji su potpuno nezabrinuti. Osobe sa srednjom školom su najviše zabrinute, dok su oni s višim i nižim obrazovanjem nešto manje zabrinuti. Roditelji maloljetne djece i osobe u braku ili izvanbračnoj zajednici pokazuju višu razinu zabrinutosti nego osobe bez djece ili izvan takvih zajednica. U pogledu prihoda, osobe s višim prihodima su više zabrinute od onih s nižim, a regionalno, Sjeverna Hrvatska ima najviši postotak zabrinutih osoba. Ovi nalazi ukazuju na to da zabrinutost varira ovisno o životnoj fazi, obrazovanju i prihodima, obiteljskim uvjetima i regionalnom kontekstu, pri čemu osobe srednje dobi, roditelji i oni u partnerskim zajednicama pokazuju veću zabrinutost zbog demografskih trendova.
- Prema percepciji ispitanika iseljavanje mladih ljudi iz zemlje (90%) i mali broj rođene djece (59%) najvažniji su demografski problemi u Hrvatskoj danas. Starenje stanovništva i velik broj imigranata/stranih radnika dijele slične razine zabrinutosti, s 55,1% odnosno 55% ispitanika koji su ih uvrstili među tri glavna demografska izazova. Na temelju analize percepcije demografskih problema u Hrvatskoj, evidentirane su i razlike među različitim demografskim i društvenim skupinama. Tako su roditelji djece mlađe od 18 godina (86%) nešto manje zabrinuti zbog iseljavanja mladih ljudi iz zemlje u usporedbi s osobama bez djece (91%). S druge strane, muškarci (59%) pokazuju veću zabrinutost zbog starenja stanovništva u odnosu na žene (52%). Osobe starije od 60 godina, odnosno Baby boomeri, u odnosu na druge generacije, rjeđe ističu problem velikog broja imigranata/stranih radnika (46%), ali češće navode starenje stanovništva kao ključni problem (64%). Generacija Z ističe problem stranih radnika češće nego druge generacije, dok visokoobrazovani ispitanici češće od drugih navode iseljavanje mladih kao važan problem.
- Analiza prioriteta mjera za rješavanje demografskih izazova u Hrvatskoj otkriva da većina ispitanika podržava povećanje financijske podrške za obitelji s djecom (60%), što ukazuje na važnost financijske stabilnosti za poticanje nataliteta. Poboljšanje stambenih uvjeta također je visoko rangirano (57%), naglašavajući potrebu za sigurnim stanovanjem kao temeljem za obiteljski život. Uz to, poboljšanje uvjeta rada za roditelje (52%) i osiguranje dostupnosti jaslica i vrtića (48%)

ukazuju na potrebu za politikama koje omogućuju bolje balansiranje između posla i obiteljskih obaveza. Osobe s višim obrazovanjem i prihodima generalno više podržavaju sve navedene mjere u odnosu na one s osnovnim obrazovanjem i nižim prihodima. Roditelji maloljetne djece i žene posebno naglašavaju važnost osiguranja dostupnosti jaslica i vrtića, što odražava njihove potrebe za podrškom u skrbi o djeci. Mlađe osobe i zaposleni naglašavaju potrebu za produženim boravkom u školama, dok osobe u dobi od 30 do 44 godine, koje su često u fazi života kada zasnivaju obitelji, naglašavaju važnost poboljšanja stambenih uvjeta. Regije poput Zagreba i Sjeverne Hrvatske, kao i pojedinci s višim obrazovanjem i prihodima, češće ističu osiguranje dostupnosti zdravstvenih usluga.

- Analiza prioriteta mjera podrške obiteljima u Hrvatskoj pokazuje da je isplata pune plaće tijekom porodiljnog i roditeljskog dopusta najčešće prepoznata kao korisna, s 44% podrške, što naglašava važnost financijske stabilnosti za roditelje. Izgradnja javnih stanova po priuštivim cijenama također ima značajnu podršku od 43%, ističući potrebu za stambenom sigurnošću. Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića dobiva 33% podrške, reflektirajući rastuću potrebu za pristupačnom skrbi o djeci. Povećanje iznosa dječjih doplata podržava 31% ispitanika, dok univerzalni dječji doplati podržava 29%, što ukazuje na stalnu potrebu za financijskom pomoći. Iako fleksibilno radno vrijeme i povećanje naknada za nezaposlene roditelje imaju umjereniju podršku, ostaju važni za mnoge obitelji. Ostale mjere, kao što su jednokratne potpore i poboljšanja zdravstvenih usluga, iako manje prioritetne, i dalje su važne komponente podrške obiteljima.
- Najveće brige roditelja uključuju utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece, s 63% ispitanika koji ih rangiraju među najvažnijima, što naglašava potrebu za sigurnim i odgovornim digitalnim okruženjem. Mentalno zdravlje djece zauzima visoko mjesto među brigama, s 44% podrške, reflektirajući rastuću svijest o psihološkoj dobrobiti. Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom ili u prirodi ističe se s 42% podrške, ukazujući na zabrinutost zbog smanjene fizičke aktivnosti. Zlostavljanje među vršnjacima (bullying) ostaje značajan izazov, s 32% podrške, ukazujući na potrebu za boljim socijalnim okruženjem za djecu. Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza također je istaknuto, s 28% podrške, što odražava izazove s kojima se roditelji suočavaju u balansiranju života. Generacijske razlike postoje u percepcijama ovih problema, s mlađim generacijama koje pokazuju veću zabrinutost za digitalne i psihološke aspekte. Fizičko zdravlje djece i vrijeme koje provode sama kod kuće također dobivaju pažnju, s 25% i 23% podrške.
- Analiza financijskih izazova s kojima se suočavaju roditelji u Hrvatskoj pokazuje da su troškovi hrane najznačajnija prepreka, s 49% roditelja koji ih navode kao glavnu financijsku poteškoću. Slijede troškovi odjeće i obučne, koje ističe 47% ispitanika, ukazujući na stalnu potrebu za osnovnim životnim potrepštinama. Troškovi obrazovanja, poput školskih potrepština i izleta, predstavljaju prepreku za 33% roditelja, dok troškovi jaslica i vrtića opterećuju 30% ispitanika. Stanovanje je također značajan financijski izazov za 29% roditelja, a troškovi dječje opreme za 28%. Kada se radi o mogućnosti da si priušte različite aktivnosti 30% roditelja nije moglo priuštiti jednodnevne obiteljske izlete, uključujući ulaznice za nacionalne parkove ili zabavne centre. Također, 31% roditelja nije moglo financirati višednevne školske izlete za djecu.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

ZABRINUTOST ZA DEMOGRAFSKE TRENDOVE

Tablica 1 - Koliko ste zabrinuti zbog demografskih trendova u Hrvatskoj (npr. niska stopa nataliteta, visoka stopa iseljavanja)?

	N	%
Broj ispitanika	980	100%
Vrlo zabrinut/a	251	25,7%
Zabrinut/a	270	27,6%
Donekle zabrinut/a	286	29,1%
Nimalo zabrinut/a	144	14,6%
Ne znam/Nemam mišljenje	29	3,0%

Većina ispitanika izražava **određeni stupanj zabrinutosti zbog demografskih trendova u Hrvatskoj**. Konkretno, 25,7% ispitanika je "vrlo zabrinuto", dok je 27,6% "zabrinuto", što zajedno čini **više od polovice ispitanika (53,3%) koji su značajno zabrinuti**. Dodatnih 29,1% ispitanika je "donekle zabrinuto", što ukazuje na to da ukupno **82,4% ispitanika osjeća barem neku razinu zabrinutosti**. Samo 14,6% ispitanika je "nimalo zabrinuto".

Analizirajući podatke s obzirom na socio-demografske skupine, uočene su sljedeće razlike:

- U odnosu na prosjek populacije (cijeli uzorak), zabrinutost češće izražavaju osobe u dobi od 45 do 59 godina, tj. u ovoj je dobi 88,2% onih koji su u nekoj mjeri zabrinutih i 9% onih koji su nimalo zabrinuti. Ova dobna skupina je značajno zabrinutija, ne samo u odnosu na prosjek populacije, nego i od mlađih dobnih skupina.
- Generacija Z je najmanje zabrinuta, 22,6% njih nije nimalo zabrinuto. Najviše je zabrinuta Generacija X, kod koje je 89% zabrinutih, te 8% oni koji nisu nimalo zabrinuti.
- Osobe sa srednjom školom najviše su zabrinute zbog demografskih trendova u Hrvatskoj u usporedbi s osobama višeg i nižeg obrazovanja. Tako je među njima 85,9% onih koji izražavaju neku razinu zabrinutosti, dok je samo 11,4% iz ove skupine nimalo zabrinuto. Suprotno tome, osobe s višim i nižim obrazovanjem pokazuju nešto manju zabrinutost. Tako je među visoko obrazovanim 19,7% nezabrinutih. Slično kao i kod osoba s osnovnom školom, kod kojih je 76,6% zabrinutih, i 18,7% nezabrinutih.
- Roditelji djece mlađe od 18 godina zabrinutiji su: 34,1% njih vrlo je zabrinuto, u usporedbi s 25,4% vrlo zabrinutih kod onih koji nisu roditelji maloljetne djece.
- Analiza prema bračnom statusu pokazuje da osobe koje su ožanjene ili žive u izvanbračnoj zajednici imaju višu razinu zabrinutosti s 88,8% njih koji izražavaju zabrinutost, i 10% onih koji ne brinu o ovoj temi. S druge strane, osobe koje nisu u braku/izvanbračnoj zajednici pokazuju nižu razinu zabrinutosti, sa 70% zabrinutih i 23,7% nezabrinutih, što ukazuje na nešto veću opuštenost unutar ove skupine.
- Osobe s nižim prihodima kućanstava su manje zabrinute (22% njih) od onih s višim prihodima.
- Što se tiče regija, Sjeverna Hrvatska se ističe s najvišim postotkom zabrinutih osoba, dosežući 88,8%, što ukazuje na značajnu zabrinutost u ovoj regiji. Slavonija, iako ima značajan postotak zabrinutih (80,4%), pokazuje i najveći postotak osoba koje nisu zabrinute za demografske trendove (19,6%).

NAJVEĆI DEMOGRAFSKI PROBLEMI

Tablica 2 - Što smatrate najvećim demografskim problemima s kojima se Hrvatska trenutno suočava? Od navedenih problema, molimo odaberite tri za koje smatrate da su najveći

	Najveći problem	Drugi problem po važnosti	Treći problem po važnosti
Broj ispitanika	980	980	980
Iseljavanje mladih ljudi iz zemlje	43,6%	26,0%	20,0%
Mali broj rođene djece	19,6%	26,5%	23,2%
Starenje stanovništva	12,1%	18,9%	24,1%
Velik broj imigranata/stranih radnika	16,3%	19,3%	19,4%
Nejednakosti u dostupnosti usluga između ruralnih i urbanih područja	6,9%	8,4%	11,7%

Iseljavanje mladih ljudi iz zemlje percipirano je kao najveći problem, s 43,6% ispitanika koji su ga odabrali kao najvažniji. To ga čini najkritičnijim demografskim izazovom prema percepciji ispitanika, s dodatnih 26,0% koji ga rangiraju kao drugi i 20,0% kao treći problem.

Mali broj rođene djece je također značajan problem, rangiran kao najveći problem od strane 19,6% ispitanika, dok ga 26,5% vidi kao drugi po važnosti, a 23,2% kao treći.

Starenje stanovništva ima relativno nisku percepciju kao najveći problem (12,1%), ali je često rangirano kao treći po važnosti (24,1%), što pokazuje da je to značajan problem.

Velik broj imigranata/stranih radnika također je istaknut kao značajan problem, s 16,3% ispitanika koji ga navode kao najveći demografski izazov. Ovo, uz dodatnih 19,3% koji ga rangiraju kao drugi i 19,4% kao treći problem, ukazuje na sveprisutnu zabrinutost zbog utjecaja stranih radnika na demografske trendove u Hrvatskoj.

Nejednakosti u dostupnosti usluga između ruralnih i urbanih područja ima manji broj glasova kao najveći problem (6,9%) i nešto više u kategoriji trećeg problema (11,7%), što sugerira da je prisutan, ali nije među najkritičnijim.

Tablica 3 - Sumarni prikaz percepcije demografskih problema u Hrvatskoj prema udjelu ispitanika koji su probleme rangirali među prva tri najvažnija.

	N	%
Broj ispitanika	980	100,0%
Iseljavanje mladih ljudi iz zemlje	878	89,5%
Mali broj rođene djece	679	69,3%
Starenje stanovništva	540	55,1%
Velik broj imigranata/stranih radnika	539	55,0%
Nejednakosti u dostupnosti usluga između ruralnih i urbanih	265	27%

Prema kumulativnim odgovorima ispitanika, **iseljavanje mladih ljudi iz zemlje** prepoznato je kao **najveći demografski problem s kojim se Hrvatska suočava, s visokih 89,5% ispitanika** koji su ga rangirali među prva tri mjesta. Ova brojka naglašava izrazitu zabrinutost javnosti prema ovom pitanju.

Mali broj rođene djece također je istaknut, s 69,3% ispitanika koji ga smatraju jednim od tri ključna problema, što potvrđuje njegovu važnost u očima javnosti.

Starenje stanovništva i velik broj imigranata/stranih radnika dijele slične razine zabrinutosti, s 55,1% odnosno 55% ispitanika koji su ih uvrstili među tri glavna demografska izazova. Ovo dodatno potvrđuje percepciju dugoročnog utjecaja tih problema.

Nejednakosti u dostupnosti usluga između ruralnih i urbanih područja, iako manje prioritete, prepoznaje 27% ispitanika kao važan izazov.

U analizi percepcije demografskih problema, uočene su sljedeće razlike u percepciji između demografskih skupina:

- Kada je riječ o iseljavanju mladih ljudi iz zemlje, 85,8% roditelja djece mlađe od 18 godina ističe ovaj problem, a kod osoba bez maloljetne djece u kućanstvu njih čak 90,6% ističu to. U slučaju malog broja rođene djece, 74,9% roditelja smatra ovo važnim problemom, dok je taj postotak niži među osobama bez djece u kućanstvu (67,8%)
- Muškarci (59,1%) pokazuju nešto veću zabrinutost zbog starenja stanovništva u usporedbi sa ženama (52%).
- Osobe starije od 60 godina / Baby boomeri rjeđe od ostalih dobnih skupina ističu kao problem velik broj imigranata/stranih radnika (46,4% njih). Ova dobnja skupina s druge strane češće od ostalih navodi „Starenje stanovništva“ (64%), to je 3. demografski problem za njih, te ga češće od ostalih generacija smatraju problemom broj 1 .
- Osobe mlađe od 30 godina / generacija Z su oni koji češće od ostalih dobnih skupina, odnosno ostalih generacija ističu 'Velik broj imigranata/stranih radnika' kao jedan od 3 najveća demografska problema. Kao problem ga je izdvojilo ukupno 63% pripadnika GEN Z.
- Visokoobrazovani češće na prvom mjestu navode „Iseljavanje mladih iz zemlje“, a rjeđe „Velik broj imigranata/stranih radnika.

Moguća pojašnjenja ovih nalaza uključuju različite životne prioritete i perspektive među generacijama i društvenim skupinama. Na primjer, roditelji mogu biti više svjesni važnosti rađanja djece i to češće ističu kao prioritet, dok starije generacije vide starenje stanovništva kao dugoročni problem. Starijim generacijama, poput Baby boomera, starenje stanovništva predstavlja ne samo demografski izazov već i neposredni problem zbog utjecaja na mirovinski sustav i zdravstvenu skrb. Generacija Z, suočena s globalizacijom i migracijama, može vidjeti strane radnike kao važan demografski izazov, možda zbog zabrinutosti za svoja buduća radna mjesta ili potencijalni utjecaj na plaće i cijenu rada. Ova generacija može smatrati strane radnike konkurencijom na tržištu rada. Visokoobrazovani pojedinci mogu biti više svjesni ekonomskih i društvenih implikacija iseljavanja mladih stručnjaka.

PREPORUČENE MJERE ZA POBOLJŠANJE DEMOGRAFSKE SITUACIJE PREMA PERCEPCIJI ISPITANIKA.

Tablica 4 - Koje mjere mislite da bi država trebala poduzeti kako bi poboljšala demografsku situaciju?

	N	%
Broj ispitanika	980	100,0%
Povećanje financijske podrške za obitelji s djecom	587	59,9%
Poboljšanje stambenih uvjeta	561	57,3%
Poboljšanje uvjeta rada za roditelje	509	52,0%
Osiguranje dostupnosti jaslica i vrtića	471	48,1%
Osiguranje dostupnosti zdravstvenih usluga	331	33,7%
Poticanje povratka osoba koje su iselile iz Hrvatske	324	33,1%
Osiguranje dostupnosti produženog boravka u školama	249	25,4%
Strateško poticanje useljavanja stranaca	93	9,5%

Analizom podataka o prioritetima mjera koje ispitanici smatraju važnima za rješavanje demografskih izazova u Hrvatskoj, možemo uočiti nekoliko ključnih stavova:

- 1. Povećanje financijske podrške za obitelji s djecom najpopularnija je mjera**, s 59,9% ispitanika koji je podržavaju. Ovo sugerira da većina ljudi smatra financijsku stabilnost ključnim faktorom za poticanje obitelji na veći broj djece.
- 2. Poboljšanje stambenih uvjeta** također je visoko rangirano, s podrškom od 57,3%. Ovo ukazuje na to da ispitanici prepoznaju važnost sigurnog i pristupačnog stanovanja kao jednog od temeljnih preduvjeta za obiteljski život.
- 3. Poboljšanje uvjeta rada za roditelje** je također značajan prioritet, s 52% podrške. Ovaj podatak pokazuje da ispitanici vide veze između fleksibilnijih uvjeta rada i mogućnosti za bolje balansiranje između posla i obiteljskog života.
- Osiguranje dostupnosti jaslica i vrtića je podržano od strane 48,1% ispitanika, što naglašava potrebu za dostupnim i kvalitetnim rješenjima za čuvanje djece kako bi se roditeljima omogućilo lakše sudjelovanje na tržištu rada.
- Osiguranje dostupnosti zdravstvenih usluga (33,7%), poticanje povratka osoba koje su iselile iz Hrvatske (33,1%) te osiguranje dostupnosti produženog boravka u školama (25,4%) srednje su rangirane mjere.
- Strateško poticanje useljavanja stranaca (9,5%) najmanje je prioritetna mjera prema mišljenju javnosti.

Analiza percepcije različitih mjera koje bi mogle poboljšati demografsku situaciju u Hrvatskoj otkriva i razlike među demografskim skupinama:

- Osobe sa završenom samo osnovnom školom i one koje žive u kućanstvima s niskim prihodima sve navedene mjere podržavaju manje od onih s višim obrazovanjem i višim prihodima.
- Kod mjere „Osiguranje dostupnosti jaslica i vrtića“ uočene su sljedeće razlike: roditelji maloljetne djece ističu je češće (55%) od onih koji to nisu (46%); žene je ističu češće (51,8%) u odnosu na muškarce (44%); osobe u dobi od 30 do 44 godine očekuju višu podršku (54,9%) u odnosu na druge dobne skupine. Osobe iz Zagreba češće od drugih regija među prioritetima ističu ovu mjeru.
- „Osiguranje dostupnosti produženog boravka u školama“: češće ističu mlađe osobe i zaposleni nego oni u mirovini, odnosno osobe iznad 60%; češće se ističe od strane urbanog stanovništva, i osoba s visokim prihodima, te u regijama Zagreb i okolica, te Sjeverna Hrvatska.
- „Poboljšanje stambenih uvjeta“: češće očekuju oni u dobi od 30 do 44 godine (62%) nego oni u dobi iznad 60 godina (51%), kao i generacija Z te roditelji.
- „Osiguranje dostupnosti zdravstvenih usluga“ češće ističu regije Zagreb i okolica, te Sjeverna Hrvatska, kao i osobe srednjeg i višeg obrazovanja te one viših prihoda.

Tablica 5 - Koje od navedenih mjera i elemenata podrške smatrate najkorisnijima kako bi se obitelji odlučile na imanje većeg broja djece?

	Najkorisnija	Druga po važnosti	Treća po važnosti
Broj ispitanika	980	980	980
Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog i roditeljskog dopusta	18,3%	14,2%	11,7%
Izgradnja javnih stanova koji će se iznajmljivati po priuštivim cijenama	16,5%	13,8%	12,3%
Uvođenje dječjeg doplatka za svu djecu u Hrvatskoj	11,2%	8,4%	9,0%
Povećanje poreznih olakšica za obitelji s djecom	10,3%	7,5%	10,0%
Povećanje iznosa dječjih doplata	9,8%	11,3%	10,3%
Fleksibilnije radno vrijeme i mogućnosti rada od kuće za roditelje	7,9%	8,9%	10,7%
Povećanje porodiljne i roditeljske naknade za nezaposlene roditelje	7,5%	10,1%	8,0%
Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića te više resursa za produženi boravak u školama	6,3%	12,4%	14,1%
Povećanje jednokratnih novčanih potpora za novorođeno dijete (koje daje HZZO i/ili gradovi i općine)	4,7%	4,8%	5,6%
Bolji pristup zdravstvenim uslugama za majke i djecu	3,0%	5,7%	4,8%
Programi stručne podrške roditeljstvu, npr. tečajevi, edukacije, radionice	2,1%	1,1%	1,4%

Analizom podataka o mjerama i elementima podrške koje ispitanici smatraju najkorisnijima za poticanje obitelji na veći broj djece, možemo identificirati prioritete prema rangiranju važnosti.

Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog dopusta najčešće je rangirana kao najkorisnija mjera, s 18,3% ispitanika koji su je odabrali kao primarnu. Ova mjera također ima visoku važnost kao druga (14,2%) i treća po važnosti (11,7%), što ukazuje na široku podršku među ispitanicima.

Izgradnja javnih stanova po pristupačnim cijenama također se ističe, s 16,5% ispitanika koji je smatraju najkorisnijom mjerom, te dodatnih 13,8% i 12,3% koji je rangiraju kao drugu i treću po važnosti. Ovo pokazuje značaj stambene sigurnosti za obitelji.

Uvođenje dječjeg doplatka za svu djecu u Hrvatskoj i povećanje iznosa dječjih doplata također su visoko rangirani, s 11,2% i 9,8% kao najkorisnije mjere. Ove mjere također su često rangirane kao druge ili treće po važnosti, što ukazuje na važnost financijske podrške za obitelji. **Povećanje poreznih olakšica za obitelji s djecom** je još jedna značajna mjera, s 10,3% ispitanika koji je smatraju najkorisnijom, te dodatnim postotcima u drugim kategorijama važnosti.

Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića te više resursa za njih dobiva na važnosti kao treća po važnosti (14,1%), iako je manje često birana kao najkorisnija mjera (6,3%). Manje rangirane mjere uključuju fleksibilnije radno vrijeme i mogućnosti rada od kuće, kao i povećanje porodiljne i roditeljske naknade za nezaposlene roditelje, koje ipak imaju značajnu podršku u nižim rangovima važnosti. Na kraju, programi stručne podrške roditeljstvu, bolji pristup zdravstvenim uslugama i druge mjere dobivaju relativno nisku podršku kao najkorisnije mjere, ali su također prisutne u raspravi o važnosti podrške obiteljima.

Tablica 6 - Sumarni prikaz percepcije korisnosti mjera podrške obiteljima rangiranih među tri najvažnije prema udjelu ispitanika.

	N	%
Broj ispitanika	980	100%
Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog i roditeljskog dopusta	433	44%
Izgradnja javnih stanova koji će se iznajmljivati po priuštivim cijenama	417	43%
Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića te više resursa za produženi boravak u školama	322	33%
Povećanje iznosa dječjih doplata	308	31%
Uvođenje dječjeg doplatka za svu djecu u Hrvatskoj	280	29%
Povećanje poreznih olakšica za obitelji s djecom	272	28%
Fleksibilnije radno vrijeme i mogućnosti rada od kuće za roditelje	269	27%
Povećanje porodiljne i roditeljske naknade za nezaposlene roditelje	251	26%
Povećanje jednokratnih novčanih potpora za novorođeno dijete (koje daje HZZO i/ili gradovi i općine)	148	15%
Bolji pristup zdravstvenim uslugama za majke i djecu	132	13%
Programi stručne podrške roditeljstvu, npr. tečajevi, edukacije, radionice	46	5%

Kombiniranjem rezultata iz prvog, drugog i trećeg mjesta, možemo primijetiti da isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog i roditeljskog dopusta ostaje najčešće prepoznata kao korisna mjera, s ukupno 44% ispitanika koji su je rangirali među prve tri. Izgradnja javnih stanova po priuštivim cijenama također zadržava visoku poziciju u percepciji ispitanika, s 43% podrške, što dodatno potvrđuje važnost stambene sigurnosti kao ključnog faktora za obitelji. Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića te više resursa za produženi boravak u školama dobiva značajnu pozornost s 33% podrške, što ukazuje na rastuću potrebu za pristupačnom skrbi o djeci. Povećanje iznosa dječjih doplata i uvođenje univerzalnog dječjeg doplatka, s 31% i 29% ispitanika koji ih podržavaju, reflektiraju stalnu potrebu za financijskom pomoći obiteljima. Iako fleksibilnije radno vrijeme i rad od kuće te povećanje naknada za nezaposlene roditelje nisu na vrhu prioriteta, s 27% i 26% podrške, oni ostaju relevantni za mnoge obitelji. Ostale mjere, poput

jednokratnih potpora, poboljšanja zdravstvenih usluga i programa stručne podrške roditeljstvu, iako manje prioritizirane u kontekstu ostalih spomenutih mjera, i dalje su prepoznate kao važne komponente sveobuhvatne podrške obiteljima.

Uočene su sljedeće razlike u prioritetima između demografskim skupinama:

- Mjera "Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog i roditeljskog dopusta" češće je istaknuta među visokoobrazovanim ispitanicima, što ukazuje na njihovu svijest o važnosti financijske stabilnosti tijekom roditeljskog dopusta, kao i na vjerojatna očekivanja da im se tijekom tog razdoblja osigura ekvivalentna plaća koja odražava njihov uobičajeni prihod, koji je statistički obično viši od prosjeka. Urbano stanovništvo također naglašava ovu mjeru više nego ruralno. Osim toga, regija Zagreb posebno ističe ovu mjeru, što može biti povezano s većim troškovima života i potrebom za većom financijskom podrškom u ovoj regiji, kao i činjenicom da su prosječni prihodi u ovoj regiji iznad nacionalnog prosjeka.
- Mjera "Izgradnja javnih stanova koji će se iznajmljivati po priuštivim cijenama" također je češće istaknuta među ispitanicima s visokim prihodima. Ova grupa, zajedno s visokoobrazovanim ispitanicima, može biti svjesna dugoročnih financijskih prednosti stabilnih stambenih rješenja. Osobe koje ne žive s maloljetnom djecom u kućanstvu, stanovnici Zagreba i okolice, te Dalmacije, kao i oni mlađi od 30 godina te oni koji plaćaju stanarinu, također izražavaju veću podršku ovoj mjeri, što može biti rezultat njihovih specifičnih stambenih potreba i troškova stanovanja u tim regijama.
- Mjera "Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića te više resursa za produženi boravak u školama" često je podržana od strane zaposlenih ispitanika, što može ukazivati na potrebu za balansiranjem radnih i obiteljskih obaveza. Roditelji maloljetne djece također ističu važnost ove mjere, naglašavajući potrebu za kvalitetnom skrbi o djeci tijekom radnog vremena. Urbano stanovništvo, posebno u Zagrebu i okolici, izražava veću podršku ovoj inicijativi, što može biti povezano s većom potražnjom i potrebom za takvim uslugama u urbanim sredinama.
- Mjera "Povećanje iznosa dječjih doplataka" često je podržana od strane žena, što može odražavati njihovu ulogu u upravljanju obiteljskim financijama i potrebama djece. Ispitanici s osnovnom školom također češće podržavaju ovu mjeru, što može biti povezano s potrebom za dodatnom financijskom pomoći. Osobe s nižim prihodima vide povećanje dječjih doplataka kao važan oblik podrške za poboljšanje njihove financijske situacije. Osim toga, stanovnici Slavonije izražavaju veću podršku ovoj mjeri, što može biti povezano s regionalnim ekonomskim izazovima i potrebom za dodatnom financijskom potporom.

Tablica 7 - Koje od navedenih mjera i elemenata podrške smatrate najkorisnijima kako bi se obitelji odlučile na imanje većeg broja djece? – SAMO RODITELJI (ISPITANICI KOJI IMAJU MALOLJETNU DJECU KOJA ŽIVE S NJIMA U KUĆANSTVU)

	Najkorisnija	po Druga važnosti	po Treća važnosti
Broj ispitanika	211	211	211
Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog i roditeljskog dopusta	22,1%	15,2%	6,6%
Izgradnja javnih stanova koji će se iznajmljivati po priuštivim cijenama	13,2%	11,0%	10,4%
Povećanje iznosa dječjih doplata	12,4%	11,5%	10,3%
Osiguranje većeg broja jaslaca i vrtića te više resursa za produženi boravak u školama	10,2%	11,5%	19,8%
Povećanje poreznih olakšica za obitelji s djecom	9,6%	8,3%	13,9%
Uvođenje dječjeg doplatka za svu djecu u Hrvatskoj	9,2%	7,7%	10,3%
Fleksibilnije radno vrijeme i mogućnosti rada od kuće za roditelje	9,1%	11,9%	10,3%
Povećanje porodiljne i roditeljske naknade za nezaposlene roditelje	5,4%	10,4%	9,3%
Povećanje jednokratnih novčanih potpora za novorođeno dijete (koje daje HZZO i/ili gradovi i općine)	4,5%	3,4%	3,4%
Programi stručne podrške roditeljstvu, npr. tečajevi, edukacije, radionice	1,7%	0,1%	0,5%
Bolji pristup zdravstvenim uslugama za majke i djecu	1,2%	8,5%	5,1%

Analizom podataka o mjerama i elementima podrške koje roditelji maloljetne djece smatraju najkorisnijima za poticanje većeg broja djece, primjećujemo nekoliko razlika u odnosu na opću populaciju. Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog dopusta ostaje najvažnija mjera, čak i među roditeljima, s 22,1% ispitanika koji je smatraju najkorisnijom. Ovo ukazuje na još veću važnost ove mjere za roditelje u usporedbi s općom populacijom, gdje je također bila visoko rangirana.

Povećanje iznosa dječjih doplata dobiva na važnosti i među roditeljima, s 12,4% koji je smatraju najkorisnijom mjerom. Izgradnja javnih stanova po pristupačnim cijenama i dalje je važna mjera, ali s malo manjim prioritetom među roditeljima (13,2% za najkorisniju) u usporedbi s općom populacijom.

Tablica 8 - Sumarni prikaz percepcije korisnosti mjera podrške obiteljima rangiranih među tri najvažnije prema udjelu ispitanika. - SAMO RODITELJI (ISPITANICI KOJI IMAJU MALOLJETNU DJECU KOJA ŽIVE S NJIMA U KUĆANSTVU)

Broj ispitanika	211
Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog i roditeljskog dopusta	43,9%
Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića te više resursa za produženi boravak u školama	41,5%
Izgradnja javnih stanova koji će se iznajmljivati po priuštivim cijenama	34,6%
Povećanje iznosa dječjih doplataka	34,2%
Povećanje poreznih olakšica za obitelji s djecom	31,8%
Fleksibilnije radno vrijeme i mogućnosti rada od kuće za roditelje	31,3%
Uvođenje dječjeg doplatka za svu djecu u Hrvatskoj	27,2%
Povećanje porodiljne i roditeljske naknade za nezaposlene roditelje	25,1%
Bolji pristup zdravstvenim uslugama za majke i djecu	14,8%
Povećanje jednokratnih novčanih potpora za novorođeno dijete (koje daje HZZO i/ili gradovi i općine)	11,3%
Programi stručne podrške roditeljstvu, npr. tečajevi, edukacije, radionice	2,3%

Isplata pune plaće roditeljima tijekom korištenja porodiljnog i roditeljskog dopusta ostaje prioritetna mjera među roditeljima, s ukupno 43,9% podrške kada se zbroje prva tri ranga. Ovo potvrđuje njenu ključnu važnost za roditelje. Osiguranje većeg broja jaslica i vrtića te više resursa za produženi boravak u školama značajno se ističe s 41,5% podrške, ukazujući na potrebu za dostupnom skrbi o djeci. Izgradnja javnih stanova po priuštivim cijenama i povećanje iznosa dječjih doplataka također su visoko rangirani, s podrškom od 34,6% i 34,2%, naglašavajući važnost stambene sigurnosti i financijske podrške obiteljima. Fleksibilnije radno vrijeme i mogućnosti rada od kuće za roditelje također su značajne, s 31,3% podrške, odražavajući potrebu za ravnotežom između posla i obiteljskih obaveza. Ostale mjere, poput boljeg pristupa zdravstvenim uslugama, iako manje prioritetne, ostaju relevantne za mnoge roditelje.

IZAZOVI RODITELJSTVA

Tablica 9 - U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama koje se tiču izazova roditeljstva i odgoja djece danas? – svi ispitanici, N=980

	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Niti se slažem, niti ne slažem	Uglavnom se slažem	U potpunosti se slažem
Rast troškova života dodatno povećava pritisak na roditelje, koji moraju osigurati sigurnost za svoju djecu	1%	4%	10%	45%	40%
Roditeljima je danas teško kontrolirati opasnosti kojima su djeca izložena na internetu, npr. zlostavljanje na internetu ili neprimjereni sadržaji	2%	5%	13%	41%	39%
Za roditelje je danas veliki izazov kako se nositi s mentalnim zdravljem djece	2%	4%	16%	47%	30%
Za razliku od prijašnjih vremena, danas se od roditelja očekuje puno veća uključenost u praćenje školskih obaveza djece	2%	6%	17%	44%	32%
Zbog usklađivanja privatnih obaveza i poslovnog života danas je teško imati više od jednog djeteta	7%	14%	20%	39%	20%
Danas su roditelji prisiljeni odgajati dijete sami, bez podrške šire obitelji, što dovodi do većeg stresa za roditelje	6%	14%	24%	39%	17%
Trenutno je dostupno previše informacija i savjeta o roditeljstvu, pa se teško snaći i biti siguran u svoj izbor	5%	11%	29%	37%	17%
Država i njezine institucije pružaju dovoljno podrške za izazove roditelja danas	26%	26%	21%	20%	7%

Većina ispitanika (85%) slaže se da **rast troškova života** dodatno povećava pritisak na roditelje jer moraju osigurati sigurnost za svoju djecu. Također, 80% ispitanika smatra da je roditeljima danas **teško kontrolirati opasnosti kojima su djeca izložena na internetu**, kao što su zlostavljanje ili neprimjereni sadržaji. Izazovi mentalnog zdravlja djece predstavljaju veliki problem za roditelje, što smatra 77% ispitanika, a 76% ih smatra da se od roditelja očekuje veća uključenost u praćenje školskih obaveza djece u odnosu na prijašnja vremena. Većina ispitanika (59%) također smatra da je zbog usklađivanja privatnih obaveza i poslovnog života danas teško imati više od jednog djeteta, a 56% smatra da odgajanje djece bez podrške šire obitelji povećava stres za roditelje. Prekomjerna količina informacija i savjeta o roditeljstvu otežava roditeljima da budu sigurni u svoj izbor, prema mišljenju 54% ispitanika. S druge strane, većina ispitanika (52%) ne slaže se da država i institucije pružaju dovoljno podrške za izazove s kojima se roditelji danas suočavaju.

- S tvrdnjom „Zbog usklađivanja privatnih obaveza i poslovnog života danas je teško imati više od jednog djeteta“ češće se slažu žene nego muškarci. Žene su također osvještenije i kad je u pitanju mentalno zdravlje djece i češće se slažu i s tvrdnjom „Za roditelje je danas veliki izazov kako se nositi s mentalnim zdravljem djece“.

- Generacije X i Z imaju različite stavove oko toga koliko je danas teško kontrolirati opasnosti kojima su djeca izložena na internetu, Gen Z je opuštenija oko toga.

Tablica 10 - Što mislite koje od sljedećih tema najviše brinu roditelje danas u pogledu odgoja djece, a da nisu financijske prirode?

	Prvo po važnosti	Druga po važnosti	Treća po važnosti
Broj ispitanika	980	980	980
Utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece	25%	21%	17%
Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom/u prirodi (npr. niska razina fizičke aktivnosti, teškoće usvajanja zdravijeg načina života)	15%	13%	14%
Mentalno zdravlje djece	13%	14%	16%
Bullying, tj. zlostavljanje od strane vršnjaka	11%	10%	10%
Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza (posao, kućanske obaveze, školske i izvanškolske aktivnosti)	11%	7%	10%
Fizičko zdravlje djece	7%	9%	9%
Vrijeme koje djeca danas provode sama kod kuće	5%	11%	7%
Stalno planiranje aktivnosti i praćenje školskih i izvanškolskih obaveza djece	3%	6%	8%
Neravnompravna raspodjela obiteljskih obaveza i roditeljskih uloga između majki i očeva	3%	4%	4%
Akademski uspjeh djece i školski pritisci	3%	3%	3%

Analizom podataka o temama koje najviše brinu roditelje danas u pogledu odgoja djece, a nisu financijske prirode, možemo zaključiti da su najveće brige povezane s **utjecajem tehnologije i interneta na razvoj djece**. Ova tema je rangirana kao prva po važnosti od strane 25% ispitanika, druga po važnosti za 21%, i treća za 17%. To ukazuje na značajnu zabrinutost populacije glede digitalnog okruženja u kojem djeca danas odrastaju.

Druga tema koja zauzima visoko mjesto na listi prioriteta je **premalno vremena koje djeca provode na otvorenom ili u prirodi**, što je prva briga za 15% ispitanika, druga za 13%, i treća za 14%. Ovaj podatak ukazuje na zabrinutost zbog smanjenog fizičkog kretanja i direktnog kontakta s prirodom.

Mentalno zdravlje djece zauzima treće mjesto u percepciji roditeljskih briga, s 13% ispitanika koji ga vide kao prvu, 14% kao drugu, i 16% kao treću po važnosti. To reflektira sve veću svijest o psihološkoj dobrobiti djece.

Zlostavljanje od strane vršnjaka (bullying) također je značajna tema, s 11% ispitanika koji ga smatraju prvim problemom, dok je za 10% ispitanika drugi i treći po važnosti. Ova zabrinutost ukazuje na potrebu za boljim socijalnim okruženjem za djecu.

Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza također je istaknuto, s 11% ispitanika koji to vide kao prvu brigu, što odražava izazov u balansiraju profesionalnog i obiteljskog života.

Fizičko zdravlje djece, premda manje istaknuto kao prva briga (7%), raste u važnosti u drugoj (9%) i trećoj kategoriji (9%), dok vrijeme koje djeca provode sama kod kuće također dobiva pažnju kao druga po važnosti (11%). Ovi podaci naglašavaju glavne izazove s kojima se roditelji suočavaju izvan financijskih aspekata, s fokusom na digitalne, zdravstvene i socijalne aspekte odgoja djece.

Tablica 11 - Sumarni prikaz roditeljskih briga o odgoju djece koje nisu financijske prirode, prema udjelu ispitanika koji su teme rangirali među tri najvažnije

Broj ispitanika	980
Utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece	63%
Mentalno zdravlje djece	44%
Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom/u prirodi (npr. niska razina fizičke aktivnosti, teškoće usvajanja zdravijeg načina života)	42%
Bullying, tj. zlostavljanje od strane vršnjaka	32%
Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza (posao, kućanske obaveze, školske i izvanškolske aktivnosti)	28%
Fizičko zdravlje djece	25%
Vrijeme koje djeca danas provode sama kod kuće	23%
Stalno planiranje aktivnosti i praćenje školskih i izvanškolskih obaveza djece	18%
Neravnopravna raspodjela obiteljskih obaveza i roditeljskih uloga između majki i očeva	12%
Akademski uspjeh djece i školski pritisci	10%
Nešto drugo	3%

Kombinirajući rezultate iz prvog, drugog i trećeg mjesta, utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece ostaje najdominantnija briga, s ukupno 63% ispitanika koji su je rangirali među prve tri, što naglašava značaj digitalnog okruženja u kojem djeca odrastaju. Mentalno zdravlje djece zauzima drugo mjesto s 44% podrške, reflektirajući rastuću svijest o psihološkoj dobrobiti. Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom ili u prirodi ističe se s 42% podrške, ukazujući na zabrinutost zbog smanjene fizičke aktivnosti. Zlostavljanje od strane vršnjaka (bullying) i usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza također su značajni, s 32% i 28% podrške, što ukazuje na potrebu za boljim socijalnim okruženjem i ravnotežom života. Fizičko zdravlje djece i vrijeme koje provode sama kod kuće dobivaju 25% i 23% podrške, ističući važnost zdravlja i sigurnosti djece izvan financijskih aspekata.

- Generacija Z /mlađi od 30 te Generacija X /oni u dobi 45 do 59 godina pokazuju veću zabrinutost za mentalno zdravlje djece u usporedbi s osobama starijim od 60 godina. To može biti rezultat veće izloženosti ovih generacija temama mentalnog zdravlja kroz obrazovanje i medije, kao i njihovog iskustva s društvenim promjenama koje utječu na psihološku dobrobit mladih. Starije generacije, iako svjesne važnosti mentalnog zdravlja, mogu biti više fokusirane na druge aspekte dječjeg razvoja, kao

što su fizičko zdravlje ili tradicionalni obiteljski izazovi. Ovi nalazi ukazuju na generacijske razlike u prioritetima i percepcijama vezanima za dobrobit djece.

- Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom i u prirodi češće je zabrinutost među ispitanicima sa srednjom i visokom školom, što može ukazivati na njihovu svijest o važnosti fizičke aktivnosti i zdravog načina života. Također, stanovnici Zagreba i okolice ističu ovu brigu više nego ostale regije, što može biti povezano s urbanim načinom života.
- Žene češće od muškaraca izražavaju zabrinutost zbog bullyinga, odnosno zlostavljanja od strane vršnjaka. Ova razlika može biti rezultat njihove veće uključenosti u svakodnevne aktivnosti i emocionalne aspekte života djece, kao i većeg senzibiliteta prema problemima socijalne interakcije među djecom.

Tablica 12 - Što mislite koje od sljedećih tema najviše brinu roditelje danas u pogledu odgoja djece, a da nisu financijske prirode? – RODITELJI (SAMO ISPITANICI KOJI IMAJU MALOLJETNU DJECU KOJA ŽIVE S NJIMA U KUĆANSTVU)

	Prvo po važnosti	Druga po važnosti	Treća po važnosti
Broj ispitanika	211	211	211
Utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece	27%	23%	10%
Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom/u prirodi (npr. niska razina fizičke aktivnosti, teškoće usvajanja zdravijeg načina života)	16%	11%	17%
Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza (posao, kućanske obaveze, školske i izvanškolske aktivnosti)	15%	9%	15%
Mentalno zdravlje djece	13%	13%	17%
Bullying, tj. zlostavljanje od strane vršnjaka	12%	10%	13%
Vrijeme koje djeca danas provode sama kod kuće	6%	11%	6%
Fizičko zdravlje djece	4%	7%	8%
Stalno planiranje aktivnosti i praćenje školskih i izvanškolskih obaveza djece	2%	9%	8%
Neravnopravna raspodjela obiteljskih obaveza i roditeljskih uloga između majki i očeva	2%	5%	2%
Akademski uspjeh djece i školski pritisci	2%	2%	4%

Analizom podataka isključivo za roditelje maloljetne djece o temama koje najviše brinu roditelje danas, a koje nisu financijske prirode, možemo uočiti nekoliko razlika u odnosu na opću populaciju.

Utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece ostaje najznačajnija briga i među roditeljima, s 27% koji je smatraju prvom po važnosti i 23% drugom. Međutim, primjetan je pad u važnosti kao treći prioritet (10%) u usporedbi s općom populacijom, gdje je bio ravnomyernije raspoređen između svih rangova. Ovo može ukazivati na to da roditelji maloljetne djece imaju veći fokus na neposredne izazove nego opća populacija. Mentalno zdravlje djece zadržava svoju važnost, s 13% roditelja koji ga vide kao prvu i drugu brigu, te 17% kao treću. Ovo pokazuje kontinuiranu zabrinutost roditelja za psihološku dobrobit njihove djece. Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom i dalje je značajna briga, s 16% roditelja koji je smatraju najvažnijom i 11% drugom po važnosti, te 17% kao trećom. Ovaj uzorak je sličan općoj populaciji, što ukazuje na univerzalnu brigu oko fizičke aktivnosti i kontakta s prirodom. Bullying, tj. zlostavljanje od strane vršnjaka, nešto je važniji među roditeljima, s 12% koji ga smatraju prvim problemom, što je malo više nego u općoj populaciji. Drugi i treći rangovi ostaju slični.

Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza je istaknuto s 15% kao prva briga, što je više nego u općoj populaciji, naglašavajući specifične izazove s kojima se roditelji suočavaju u balansiranju profesionalnog i privatnog života. Druge teme, poput fizičkog zdravlja, vremena provedenog samostalno kod kuće, i stalnog planiranja aktivnosti, zadržavaju slične rangove u obje skupine, iako s manjim razlikama u prioritetima. Ovi podaci pokazuju da roditelji maloljetne djece dijele mnoge brige s općom populacijom, ali s izraženijim fokusom na balansiranje obiteljskih obaveza i utjecaj digitalne tehnologije na djecu.

Tablica 13 - Sumarni prikaz roditeljskih briga o odgoju djece koje nisu financijske prirode, prema udjelu ispitanika koji su teme rangirali među tri najvažnije – RODITELJI (SAMO ISPITANICI KOJI IMAJU MALOLJETNU DJECU KOJA ŽIVE S NJIMA U KUĆANSTVU)

Broj ispitanika	211
Utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece	60%
Premalo vremena koje djeca provode na otvorenom/u prirodi (npr. niska razina fizičke aktivnosti, teškoće usvajanja zdravijeg načina života)	44%
Mentalno zdravlje djece	43%
Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza (posao, kućanske obaveze, školske i izvanškolske aktivnosti)	39%
Bullying, tj. zlostavljanje od strane vršnjaka	35%
Vrijeme koje djeca danas provode sama kod kuće	23%
Fizičko zdravlje djece	19%
Stalno planiranje aktivnosti i praćenje školskih i izvanškolskih obaveza djece	19%
Neravnomjerna raspodjela obiteljskih obaveza i roditeljskih uloga između majki i očeva	9%
Akademski uspjeh djece i školski pritisci	8%

Analizirajući podatke sumarno, primjećujemo da utjecaj tehnologije i interneta na razvoj djece ostaje najznačajnija briga i među roditeljima, s 60% roditelja koji je rangiraju među prve tri teme, što potvrđuje

njihovu zabrinutost zbog digitalnog okruženja u kojem djeca odrastaju. Premalo vremena na otvorenom također je visoko rangirano (44%), što pokazuje univerzalnu brigu oko fizičke aktivnosti i vremena provedenog u prirodi. Mentalno zdravlje djece zadržava svoju važnost među roditeljima, s 43% podrške, reflektirajući rastuću svijest o psihološkoj dobrobiti djece. Usklađivanje radnih i obiteljskih obaveza istaknuto je s 39% roditelja, što je više nego u općoj populaciji, naglašavajući izazove balansiranja profesionalnog i privatnog života. Zlostavljanje od strane vršnjaka (bullying) i dalje je značajna briga, s 35% roditelja koji ga ističu, pokazujući potrebu za boljim socijalnim okruženjem za djecu. Ostale teme, kao što su vrijeme provedeno samostalno kod kuće i fizičko zdravlje djece, zadržavaju slične rangove, ukazujući na slične prioritete među roditeljima i općom populacijom, ali s izraženijim fokusom na specifične obiteljske izazove.

SEKCIJA ZA RODITELJE

Tablica 14 - Razmišljajući o svojim životnim okolnostima i planovima, biste li rekli da imate:

	N	%
Broj ispitanika	211	100,0%
Više djece nego što ste očekivali/planirali	21	10,1%
Manje djece nego što ste očekivali/planirali	37	17,3%
Onoliko djece koliko ste očekivali/planirali	129	61,2%
Ne znam/radije ne bih odgovorio/la	24	11,4%

Većina ispitanika koji su roditelji (61,2%) ima onoliko djece koliko su očekivali ili planirali. Manji postotak (17,3%) ima manje djece nego što su planirali. Samo 10,1% ispitanika ima više djece nego što su očekivali, te dodatno, 11,4% ispitanika nije sigurno ili radije ne bi odgovorilo.

Tablica 15 - Koliko su Vam (bili) važni sljedeći aspekti kod donošenja odluke o broju djece??

	Uopće nije važno	2	3	4	Izrazito važno
Podrška partnera/ice i obitelji	5%	3%	12%	15%	64%
Utjecaj na kvalitetu veze s partnerom/icom	7%	3%	13%	25%	52%
Stambeni uvjeti	10%	3%	13%	22%	52%
Financijska sigurnost	7%	4%	16%	24%	49%
Sigurno radno mjesto	10%	5%	16%	19%	50%
Vlastito reproduktivno zdravlje i/ili reproduktivno zdravlje partnera/ice	11%	7%	14%	17%	51%
Osobne vrijednosti i uvjerenja	6%	7%	21%	22%	44%
Dostupnost zdravstvenih usluga za majke i djecu	10%	8%	18%	19%	46%
Mogućnost usklađivanja posla i privatnog života s obzirom na zahtjeve poslodavca za stalnom dostupnošću i visokim intenzitetom rada	11%	7%	21%	24%	37%
Dostupnost jaslica, vrtića i produženog boravka u školama	16%	6%	17%	17%	44%
Fleksibilnost posla	13%	8%	21%	23%	34%
Uvjeti rađanja u rodilištima	16%	9%	23%	16%	36%
Financijska podrška države za roditelje (iznosi jednokratnih naknada, naknade za porodiljni i roditeljski dopust, porezne olakšice, dječji doplatak i sl.)	14%	11%	25%	17%	34%
Prijašnje iskustvo poroda	24%	13%	22%	13%	28%
Karijera i profesionalni razvoj	22%	9%	29%	18%	22%
Zabrinutost zbog utjecaja klimatskih promjena na budućnost.	31%	19%	22%	11%	16%
Društvena očekivanja ili očekivanja obitelji i prijatelja	34%	17%	26%	12%	12%

Analizom važnosti različitih aspekata pri donošenju odluke o broju djece, možemo primijetiti da su **podrška partnera/ice i obitelji najvažniji faktori za većinu ispitanika, s 79% njih koji ove aspekte smatraju važnim**. Utjecaj na kvalitetu veze s partnerom/icom i stambeni uvjeti također su značajni, s 77% odnosno 74% ispitanika koji ih smatraju važnima. Financijska sigurnost i sigurno radno mjesto su također ključni, s 73% i 69% važnosti.

Vlastito reproduktivno zdravlje i zdravlje partnera/ice je važno za 68% ispitanika. Osobne vrijednosti i uvjerenja te dostupnost zdravstvenih usluga za majke i djecu su važni za 66% i 65% ispitanika. Mogućnost usklađivanja posla i privatnog života je važna za 61% ispitanika.

Dostupnost jaslica, vrtića i produženog boravka u školama je važna za 61% ispitanika, dok je fleksibilnost posla važna za 57%. Uvjeti rađanja u rodilištima važni su za 52% ispitanika, dok financijska podrška države za roditelje ima važnost za 51%.

Prijašnje iskustvo poroda je važan faktor za 41% ispitanika, dok su karijera i profesionalni razvoj važni za 40%. Zabrinutost zbog utjecaja klimatskih promjena na budućnost je važna za samo 27% ispitanika, a društvena očekivanja ili očekivanja obitelji i prijatelja za 24% ispitanika.

Ovi podaci ukazuju na to da su emocionalna podrška i ekonomski faktori najvažniji pri donošenju odluka o proširenju obitelji.

Tablica 16 - Koliko su Vam (bili) važni sljedeći aspekti kod donošenja odluke o broju djece? - prosjek

	Prosjek 1-5
Podrška partnera/ice i obitelji	4,3
Financijska sigurnost	4,1
Utjecaj na kvalitetu veze s partnerom/icom	4,1
Stambeni uvjeti	4
Sigurno radno mjesto	3,9
Osobne vrijednosti i uvjerenja	3,9
Vlastito reproduktivno zdravlje i/ili reproduktivno zdravlje partnera/ice	3,9
Dostupnost zdravstvenih usluga za majke i djecu	3,8
Mogućnost usklađivanja posla i privatnog života s obzirom na zahtjeve poslodavca za stalnom dostupnošću i visokim intenzitetom rada	3,7
Dostupnost jaslica, vrtića i produženog boravka u školama	3,7
Fleksibilnost posla	3,6
Financijska podrška države za roditelje (iznosi jednokratnih naknada, naknade za porođajni i roditeljski dopust, porezne olakšice, dječji doplatak i sl.)	3,5
Uvjeti rađanja u rodilištima	3,5
Karijera i profesionalni razvoj	3,1
Prijašnje iskustvo poroda	3,1
Zabrinutost zbog utjecaja klimatskih promjena na budućnost.	2,6
Društvena očekivanja ili očekivanja obitelji i prijatelja	2,5

Tablica 17 - Koje su glavne financijske prepreke s kojima se suočavate kao roditelj?

	N	%
Broj ispitanika	211	100,0%
Troškovi hrane	104	49,1%
Troškovi odjeće i obuće	100	47,3%
Troškovi škole poput različitih školskih potrepština ili školskih izleta	70	33,1%
Troškovi jaslica i vrtića	63	30,0%
Troškovi stanovanja	60	28,7%
Troškovi dječje opreme (npr. kolica, autosjedalice i sl.)	58	27,7%
Troškovi izvannastavnih aktivnosti	55	26,3%
Troškovi prijevoza	46	22,0%
Nemamo financijskih prepreka	43	20,4%
Zdravstveni troškovi	37	17,4%
Troškovi produženog boravka u školama	28	13,3%
Troškovi igračaka	25	11,7%

Analizom podataka o glavnim financijskim preprekama s kojima se suočavaju roditelji, možemo uočiti da su **najznačajniji troškovi povezani s osnovnim potrebama, poput hrane i odjeće**. Naime, 49,1% ispitanika navodi troškove hrane kao glavnu financijsku prepreku, dok 47,3% ispitanika ističe troškove odjeće i obuće. **Troškovi povezani s obrazovanjem**, poput školskih potrepština ili izleta, predstavljaju prepreku za 33,1% ispitanika.

Dalje, troškovi jaslica i vrtića su značajni za 30% roditelja, dok 28,7% navodi troškove stanovanja kao važnu financijsku prepreku. Troškovi dječje opreme, kao što su kolica i autosjedalice, su prepreka za 27,7% ispitanika, a troškovi izvannastavnih aktivnosti za 26,3%. Prijevoz također predstavlja prepreku za 22% roditelja.

Zdravstveni troškovi su prepreka za 17,4%, troškovi produženog boravka u školama za 13,3%, a troškovi igračaka za 11,7% ispitanika.

Ovi podaci ukazuju na to da su osnovni troškovi života i obrazovanja najčešće prepreke s kojima se roditelji suočavaju.

Zanimljivo je primijetiti da 20,4% roditelja navodi da nemaju financijskih prepreka.

Tablica 18 - Jeste li si u posljednjih 12 mjeseci mogli financijski priuštiti sljedeće stvari za svoju obitelj i djecu?

	Da	Ne
Zimovanje i/ili skijanje, izvan mjesta stanovanja, barem nekoliko dana	37,4%	62,6%
Odlazak djeteta na višednevni vrtički/školski izlet, maturalac i sl.	69,3%	30,7%
Ulaznice i odlazak na jednodnevni obiteljski izlet izvan mjesta stanovanja (npr. nacionalni park, toplice, aquapark, zabavni/ adrenalinski centar i sl.)	70,1%	29,9%
Obrok u klasičnom restoranu	72,0%	28,0%
Ljetovanje na moru, izvan mjesta stanovanja, barem nekoliko dana	72,0%	28,0%
Odlazak u muzej, galeriju, zoološki vrt i sl. u blizini mjesta stanovanja	73,9%	26,1%
Odlazak na koncert ili sportski događaj	74,3%	25,7%
Odlazak u kino	82,4%	17,6%
Obrok u fast food restoranu	84,0%	16,0%
Odlazak djeteta na jednodnevni vrtički/školski izlet	86,2%	13,8%

Analizom podataka o financijskoj dostupnosti različitih aktivnosti za obitelj i djecu u posljednjih 12 mjeseci, primjećujemo značajne razlike u mogućnosti priuštivanja ovih aktivnosti. Zimovanje ili skijanje izvan mjesta stanovanja je aktivnost koju si većina ispitanika (62,6%) nije mogla priuštiti. S druge strane, većina roditelja (86,2%) mogla je financijski omogućiti odlazak djeteta na jednodnevni vrtički ili školski izlet, što sugerira da su kraće i manje zahtjevne aktivnosti financijski dostupnije.

Odlazak na višednevne izlete, poput maturalaca, bio je moguć za 69,3% ispitanika, dok je 70,1% moglo priuštiti ulaznice i odlazak na jednodnevni obiteljski izlet, što uključuje posjete nacionalnim parkovima ili zabavnim centrima. Obrok u restoranu ili fast foodu bio je financijski izvediv za većinu ispitanika (72% za klasični restoran i 84% za fast food).

Ljetovanje na moru bilo je moguće za 72% ispitanika, dok je posjeta kulturnim ili zabavnim institucijama, kao što su muzeji ili zoološki vrtovi, bila dostupna za 73,9%. Odlazak na koncerte ili sportske događaje bio je moguć za 74,3%, a odlazak u kino za čak 82,4% ispitanika.

Ovi podaci ukazuju na to da su kraće, lokalne i manje skupe aktivnosti, poput izleta i posjeta kinima, financijski dostupnije većini ispitanika, dok su skuplje aktivnosti, poput zimovanja, manje dostupne.

S druge strane, oko 30,7% ispitanika nije moglo priuštiti odlazak djeteta na višednevne vrtičke ili školske izlete poput maturalaca. Osim toga, 29,9% roditelja nije moglo priuštiti ulaznice i odlazak na jednodnevni obiteljski izlet izvan mjesta stanovanja, kao što su posjete nacionalnim parkovima ili zabavnim centrima.

Tablica 19 - Gdje se sve informirate o temama vezanima uz roditeljstvo i odgoj djece?

	N	%
Broj ispitanika	211	100,0%
Obitelj, rodbina i prijatelji	151	71,9%
Pedijatar/liječnik primarne zdravstven skrbi	101	47,7%
Grupe roditelja djece koja s vašim djetetom pohađaju školu/vrtić (roditeljske WhatsApp i Viber grupe)	63	30,1%
Stručna literatura i znanstveni članci o roditeljstvu i odgoju djece	59	28,2%
Neki drugi stručnjaci iz područja roditeljstva (npr. odgajatelji, psiholozi, pedagozi i sl.)	52	24,6%
Roditeljske grupe na društvenim mrežama (Facebook, forumi i sl.)	48	22,5%
Publicistička literatura o roditeljstvu i odgoju djece	22	10,3%
Udruge specijalizirane za roditeljstvo	13	6,2%
Influenceri i blogeri na društvenim mrežama	3	1,4%

Analizom podataka o izvorima informacija koje roditelji koriste za teme vezane uz roditeljstvo i odgoj djece, primjećujemo da se većina ispitanika oslanja na osobne kontakte. Naime, 71,9% roditelja informacije dobiva od obitelji, rodbine i prijatelja, što ukazuje na povjerenje u bliske osobe i njihov savjet. Pedijatri i liječnici primarne zdravstvene skrbi su također važan izvor informacija za 47,7% roditelja, naglašavajući važnost stručnih medicinskih savjeta.

Manje od trećine ispitanika (30,1%) informira se putem grupa roditelja djece koja pohađaju školu s njihovom djecom, dok 28,2% koristi stručnu literaturu i znanstvene članke o roditeljstvu. Neki drugi stručnjaci iz područja roditeljstva, poput odgajatelja, su izvor informacija za 24,6% roditelja.

Roditeljske grupe na društvenim mrežama koristi 22,5% roditelja, što pokazuje umjerenu popularnost digitalne komunikacije za razmjenu iskustava i savjeta. Publicistička literatura je manje korištena, s 10,3% ispitanika, dok specijalizirane udruge za roditeljstvo privlače samo 6,2% roditelja. Influenceri i blogeri na društvenim mrežama imaju najmanju popularnost, s 1,4%.

Ovi podaci pokazuju da roditelji najviše vjeruju osobnim kontaktima i stručnim medicinskim savjetima, dok se manje oslanjaju na digitalne i specijalizirane izvore informacija.

Tablica 20 - Niže se nalazi niz tvrdnji o izazovima roditeljstva u digitalnom i internet okruženju. Molimo označite koliko se navedene tvrdnje odnose na Vas osobno.

	Uopće se ne odnosi na mene	Ne odnosi se na mene	Niti se odnosi niti se ne odnosi na mene	Donekle se odnosi na mene	Potpuno se odnosi na mene
Aktivno se zanimam za aktivnosti koje moje dijete/djeca rade na internetu i digitalnim uređajima	4%	2%	13%	35%	47%
Razgovaram s djetetom/djecom o sadržajima koje gledaju/koriste na internetu	3%	4%	15%	29%	50%
Ograničavam vrijeme koje moje dijete/djeca provode na mobitelu, tabletu, igraćim konzolama ili računalu	4%	7%	14%	33%	41%
Ograničavam vrijeme koje moje dijete/djeca provode gledajući televizijski program	5%	10%	17%	32%	35%
Smatram da su vrijeme koje moje dijete/djeca provode vani u igri na otvorenom i vrijeme pred ekranima u ravnoteži	6%	8%	19%	29%	37%
Čak i uz sva ograničenja koja postavljam kao roditelj, smatram da moje dijete/djeca provode previše vremena na ekranima	9%	12%	17%	37%	25%
Osjećam da nisam dovoljno tehnološki vješt/a da mogu pratiti što moje dijete/djeca rade na digitalnim uređajima i internetu	27%	22%	19%	23%	10%

Analizom podataka o stavovima roditelja prema **aktivnosti djece na internetu i digitalnim uređajima**, možemo primijetiti da se **većina roditelja aktivno zanima za te aktivnosti**, s 82% onih koji navode da se to donekle ili potpuno odnosi na njih. Također, 79% roditelja razgovara s djecom o sadržajima koje gledaju ili koriste na internetu. S druge strane, **74% roditelja postavlja ograničenja na vrijeme** koje njihova djeca provode na mobitelima, tabletima, igraćim konzolama ili računalima.

Kada je riječ o gledanju televizijskog programa, 67% roditelja ograničava vrijeme koje djeca provode pred televizorom. Što se tiče ravnoteže između vremena provedenog vani u igri i vremena pred ekranima, 66% roditelja smatra da je ta ravnoteža postignuta. Međutim, 62% roditelja ipak smatra da djeca provode previše vremena na ekranima, unatoč postavljenim ograničenjima.

Zanimljivo je da **33% roditelja osjeća da nisu dovoljno tehnološki vješti kako bi pratili što njihova djeca rade na digitalnim uređajima i internetu**, što ukazuje na potrebu za boljim obrazovanjem i podrškom u ovom području.

Ovi podaci pokazuju da većina roditelja aktivno sudjeluje u digitalnim aktivnostima svoje djece, ali se suočavaju s izazovima u održavanju ravnoteže i praćenju digitalne pismenosti.

DRUŠTVENI PROBLEMI

Analiza podataka o percepciji društvenih problema i ocjeni institucija u Hrvatskoj pokazuje nekoliko ključnih uvida. Prvo, većina ispitanika (71,6%) smatra da se Hrvatska kreće u pogrešnom smjeru, dok samo 19,8% vjeruje da je smjer dobar. Ovo nezadovoljstvo reflektira se i u ocjenama institucija, gdje Vlada Republike Hrvatske i Hrvatski sabor dobivaju niske ocjene. Vlada je dobila najviše jedinica (30,4%) i dvojki (30,5%), dok je Hrvatski sabor još lošije ocjenjen s 40,8% jedinica. Predsjednik Republike Hrvatske dobiva nešto bolje ocjene, ali i dalje prevladavaju niske ocjene (22,7% jedinica i 21,2% dvojki).

Kada je riječ o najvećim društvenim problemima, inflacija i visoke cijene dominiraju s 22,5%, dok je nezadovoljavajući životni standard drugi najveći problem po percepciji građana (17,9%). Korupcija i kriminal također su visoko na popisu (11,6%). Kada se razmatraju svi društveni problemi zajedno, visoke cijene i inflacija su najčešće spominjani (71,1%), a slijede ih životni standard (60,5%), socijalni status umirovljenika (52,2%), te korupcija i kriminal (48,2%).

Tablica 21 - Općenito govoreći, mislite li da se stvari u Hrvatskoj kreću u dobrom ili pogrešnom smjeru?

	N	%
	980	100,0%
Dobrom smjeru	194	19,8%
Pogrešnom smjeru	701	71,6%
Ne zna	84	8,6%

Tablica 22 - Kojom ocjenom od 1 do 5, kao u školi, biste ocijenili rad svake od slijedećih institucija, uzimajući u obzir njihove ovlasti i ulogu u političkom sustavu.

	1	2	3	4	5	Ne zna
Vlada Republike Hrvatske	30,4%	30,5%	23,4%	10,3%	2,5%	2,9%
Predsjednik Republike Hrvatske	22,7%	21,2%	28,8%	17,2%	6,2%	3,8%
Hrvatski sabor	40,8%	31,5%	17,3%	6,3%	0,7%	3,4%

Tablica 23 - Što biste izdvojili kao najveći društveni problem s kojim se Hrvatska trenutno suočava? – glavni problem

	%
Broj ispitanika	980
Visoke cijene/skupoća/inflacija	22,5%
Nezadovoljavajući životni standard/niske plaće	17,9%
Korupcija i kriminal na visokoj razini	11,6%
Socijalni status umirovljenika/niske mirovine	9,2%
Gospodarstvo/ekonomska situacija/proizvodnja/recesija/križa	8,3%
Siromaštvo	7,6%
Nezaposlenost	3,0%
Iseljavanje; iseljavanje mladih	2,9%
Loši političari/loša vlast/politika	2,0%
Radnici/doseljenici iz drugih zemlja	1,3%
Mito (mito liječnicima, državnim službenicima itd.)	1,0%
Kvaliteta stanovanja/cijene stanovanja	0,9%
Nemoral/ponašanje pojedinaca	0,9%
Loše stanje u poljoprivredi	0,8%
Loše stanje u pravosuđu/sudovi	0,8%
Loše stanje u obrazovanju/školstvo	0,6%
Vanjski dug/prezaduženost zemlje	0,6%
Ilegalni migranti	0,6%
Neučinkovita javna uprava/birokracija	0,6%
Loše stanje u zdravstvu/zdravstvo	0,5%
Ovisnost o drogama i alkoholu	0,5%
Manjak radnika/nedostatak kvalificiranih radnika	0,4%
Nasilje (obiteljsko, vršnjačko, ulično)	0,2%
Zagađenost okoliša/zaštita okoliša	0,2%
Obrana/vanjski poslovi/odnosi sa susjedima/terorizam	0,1%

Tablica 24 - S kojim još velikim društvenim problemima se Hrvatska trenutno suočava? – Glavni + svi ostali

	%
Broj ispitanika	980
Visoke cijene/skupoća/inflacija	71,1%
Nezadovoljavajući životni standard/niske plaće	60,5%
Socijalni status umirovljenika/niske mirovine	52,2%
Korupcija i kriminal na visokoj razini	48,2%
Siromaštvo	38,9%
Iseljavanje; iseljavanje mladih	32,5%
Gospodarstvo/ekonomska situacija/proizvodnja/recesija/kriza	31,6%
Loši političari/loša vlast/politika	30,3%
Loše stanje u pravosuđu/sudovi	23,7%
Loše stanje u zdravstvu/zdravstvo	23,3%
Kvaliteta stanovanja/cijene stanovanja	22,7%
Mito (mito liječnicima, državnim službenicima itd.)	21,8%
Loše stanje u poljoprivredi	21,0%
Neučinkovita javna uprava/birokracija	18,7%
Nezaposlenost	16,1%
Nasilje (obiteljsko, vršnjačko, ulično)	15,7%
Radnici/doseljenici iz drugih zemlja	14,3%
Manjak radnika/nedostatak kvalificiranih radnika	14,1%
Loše stanje u obrazovanju/školstvo	13,9%
Vanjski dug/prezaduženost zemlje	13,6%
Nemoral/ponašanje pojedinaca	12,2%
Ovisnost o drogama i alkoholu	12,1%
Zagađenost okoliša/zaštita okoliša	11,1%
Ilegalni migranti	10,2%
Organizirani kriminal (krađa automobila, šverc narkotika i	8,9%
Nešto drugo	8,6%
Izbjeglička kriza	7,7%
Rat u Ukrajini	7,6%
Corona virus	2,8%
Obrana/vanjski poslovi/odnosi sa susjedima/terorizam	2,7%